

سمینار بین‌المللی تحریم اقتصادی

و نظارت بر صادرات

گزارش از:

دکتر عبدالمحمد عیدی نژاد

برای اعاده حیثیت و جبران خسارت، اطلاعات وسیعی از قوانین و مقررات تحریم از وکلا و شخصیت‌های بین‌المللی که در این امر تخصص دارند، کسب کرد. او که خود اهل قلم و دارای سوابق مطبوعاتی است تصمیم گرفت برای مقابله با این موضوع و کمک به کشورهایی که قربانی تحریم‌های یکجانبه و تبعیض آمیز آمریکا قرار می‌گیرند، دست به چنین اقدامی بزند شاید با بحث علمی و حقوقی موضوع، راه حلی برای این امر توسط متخصصان فن پیدا شود و کشورها و

آقای علیخانی، که یکی از بازرگانان موفق ایرانی مقیم قبرس است، در سال ۱۹۹۲ به ادعای این که مقررات تحریم اقتصادی آمریکا علیه کشور لیبی را نقض کرده توسط وزارت خزانه داری آمریکا (گمرکات) مورد تعقیب قرار گرفته و در جریان دفاع موفق خود از این اتهام، که منجر به عذرخواهی مقامات قانونی آمریکائی گردید و اقامه دعوی بعدی خود

اولین سمینار بین‌المللی تحریم اقتصادی و کنترل صادرات در تاریخ ۲۵ و ۲۶ خرداد ماه ۱۳۷۵ شمسی در هتل هیلتون نیکوزیای قبرس تشکیل شد. در این سمینار، که در نوع خود وسیعترین سمینار بین‌المللی در این مورد بود، در حدود ۱۳۰ نفر از اساتید و شخصیت‌های علمی و اقتصادی و همچنین ارباب حرف از بخش خصوصی شرکت داشتند.

سمینار با ابتکار آقای حسین علیخانی رئیس هیأت مدیره و مدیر عامل شرکت پلی‌گان و با همکاری مجله آئینه اقتصادی (Financial Mirror) کانون و کلا (BAR Association) مؤسسه رسمی بانکداران (Chartered Institute of Bankers) قبرس برگزار شد، و سخنرانانی از کشورهای آمریکا، انگلیس، سوئیس، آلمان، بلژیک و ایرلند به آن دعوت شده بودند، که هر یک به سهم خود در رشته مورد بحث در مباحث مرتبط با تحریم اقتصادی و کنترل و نظارت بر صادرات، از علما و متخصصان برجسته بشمار می‌رفتند و از شهرت بین‌المللی برخوردار بودند. علاوه بر شخصیت‌های مختلف جهانی، از تعداد زیادی از ایرانیان و نمایندگان وزارتخانه‌ها و شرکتهای خصوصی ایرانی که دارای تجربیاتی در این خصوص بودند نیز دعوت شده بود.

مروری بر تحریم‌های امریکا علیه ایران

از سال ۱۹۷۹ تا امروز

مؤسسات و تجاری که بر اثر تحریم دچار خسارت مادی و معنوی می‌شوند، با پیش‌بینی موضوع و علم و اطلاع از شگردهای ناشی از تحریم از بروز خسارت جلوگیری کنند.

مذاکرات بین نمایندگان دو کشور با میانجیگری دولت الجزایر منجر به بیانیه مورخ ۱۹ ژانویه ۱۹۸۱ موسوم به «بیانیه دولت جمهوری دموکراتیک و مردمی الجزایر مورخ ۱۹ ژانویه ۱۹۸۱» گردید.

بر اساس این بیانیه دیوان داوری و دعاوی ایران-آمریکا در لاهه پایتخت هلند تشکیل گردید که به دعاوی طرفین رسیدگی کند. این دیوان متشکل از سه شعبه بوده و هر شعبه دارای سه داور است که یکی منتخب ایران، یک منتخب آمریکا، و داور سومی بیطرف است. با تشکیل دیوان داوری دعاوی ایران-آمریکا، قسمتی از دارییهای ایران آزاد شد و قسمت اعظم دعاوی نیز چه از طریق

برای تأکید بر اهمیت سمینار بین‌المللی تحریم اقتصادی و نظارت بر صادرات، اشاره‌ای به سلسله تحریم‌هایی که دولت آمریکا از سال ۱۹۷۹ به بعد علیه ایران اعمال کرده ضروری است:

۱- از سال ۱۹۷۹ تا ۱۹۸۱، در زمان حکومت جیمی کارتر و رونالد ریگان (رئیس‌جمهوری آمریکا) با متوسل شدن به موضوع گروگان‌گیری، حدود ۲۰ میلیارد دلار داراییهای ایران در آمریکا مسدود شد. این اقدام برخلاف مفاد عهدنامه و روابط اقتصادی و حق کنسولی بین ایران و دول متحده آمریکا مصوب هجدهم اردیبهشت ماه ۱۳۳۶ بوده است.*

* این عهدنامه هیچگاه توسط دولتین فسخ نگردیده و در تمام مواد اقامه دعوی در دادگاههای بین‌المللی هنوز طرفین به آن استناد می‌نمایند. برای اطلاع از متن عهدنامه قسمتی از مفاد آن ذیلاً درج می‌گردد:

ماده ۲- اموال اتباع شرکتهای هر یک از طرف معظمین متعاهدین از جمله منافع اموال از حد اعلائی حمایت و امنیت دائم به نحوی که در هیچ مورد کمتر از مقررات بین‌المللی نباشد در داخل قلمرو طرف متعاهد معظم دیگر برخوردار خواهد بود. این اموال جز به منظور نفع عامه آنها بی‌آنکه غرامت عادلانه با سرعت اوقات پرداخت شود گرفته نخواهد شد...

ماده ۱-۷- هیچ یک از طرفین معظمین متعاهدین در مورد پرداخت و ارسال و سایر انتقالات پولی به قلمرو طرف معظم متعاهد دیگر به قلمرو خود تزییقاتی قائل نخواهد شد.

اگر هر یک از طرفین معظمین متعاهدین تزییقاتی ارزی بکار برد با سرعت اوقات قرار معقول برای استرداد و انتقال ارز خارجی به پول و رایج طرف معظم متعاهد دیگر در موارد ذیل خواهد داد:

الف - غرامت مذکور در بند ۲ ماده ۴ عهدنامه حاضر

ب - درآمدها بصورت حقوق (ماهانه) بهره سود سهام، حق‌العمر، حق‌الامتیاز، اجرت خدمات فنی و غیره

ج - مبالغ مخصوص استهلاك دیون سرمایه‌هایی که مستقیماً بکار افتند و انتقالات سرمایه...

۳- هر یک از طرفین متعاهدین که تزییقات ارزی قائل شود،

تزییقات را به نحوی اجرا خواهد نمود که از نظر رقابت در تجارت و حمل و نقل یا بکار انداختن سرمایه طرف معظم متعاهد دیگر با مقایسه با تجارت یا حمل و نقل یا بکار انداختن سرمایه دو کشور ثالثی، تأثیر زیان‌آوری نداشته باشد و در هر موقع به طرف معظم متعاهد دیگر برای مشاوره در باب اجرای این ماده فرصت کافی دهد.

ماده ۱-۸- هر یک از طرفین معظمین متعاهدین نسبت به محصولات طرف معظم متعاهد دیگر از هر نقطه‌ای که باشد یا هر نوع وسیله‌ای که وارد شود و نسبت به محصولاتی که به مقصد طرف معظم متعاهد دیگر صادر گردد از هر طریق و یا وسیله‌ای که باشد در کلیه امور مربوطه به مطالب ذیل رفتاری خواهد کرد که نسبت به محصولات مشابه هر کشور ثالث یا محصولات مشابهی که به مقصد هر کشور ثالث مقرر شده صادر گردد. بهیچوجه نامساعدتر نباشد.

الف- گمرک...

ب- مالیات

۲- هیچ یک از طرفین معظمین متعاهدین محدودیتی یا ممنوعیتی نسبت به ورود هرگونه محصول طرف معظم متعاهد دیگر، نسبت به صدور هرگونه محصولی به قلمرو طرف معظم متعاهد دیگر قابل نخواهد شد... الخ.

سمینار، که در واقع غیر سیاسی بود و بیشتر جنبه حقوقی و اقتصادی بین‌المللی داشت، انعکاس وسیعی در رسانه‌های گروهی جهان یافت. با اینکه مسائل مورد بحث در سمینار در رسانه‌های گروهی ایران انعکاس چندانی نیافت، باید گفت که اتفاقاً همین موضوع جنبه بین‌المللی بودن سمینار را تقویت کرد، زیرا آن را از حالت یکطرفه بودن خارج کرد، به خصوص که امروز لبه تیز تحریم بیشتر علیه ایران و لیبی است. مهم این بود که موضوع تحریم اقتصادی علیه کلیه کشورهای، و خساراتی که به سبب آن از لحاظ بین‌المللی به اتباع بیگانه هر یک از کشورها وارد می‌شود، در رسانه‌های گروهی جهان بطور اعم منتشر گردید. عامل دیگری که هرگونه شائبه غرض را رفع می‌کرد، انتخاب محل برگزاری کنفرانس بود. قبرس کشوری بیطرف است و با توجه به موقعیت جغرافیائی آن، دالانی بین شرق و غرب و شمال و جنوب (طبق اظهار دادستان کل کشور قبرس) محسوب می‌گردد.

سمینار از جنبه‌های مختلفی موفقیت آمیز بود، از جمله: نحوه برگزاری، شرکت شخصیت‌های علمی بین‌المللی، حضور علمای حقوقی و اقتصادی و نمایندگان وزارت امور خارجه، که فرصتی برای تبادل نظر یافتند، پوشش خبری وسیع، از جمله پخش از تلویزیون فرانسه و فرستنده‌های قبرس.

مصالحه و چه از طریق دیوان، حل و فصل گردیده است.

۲- در ۱۵ مارس ۱۹۹۵ (۲۵ اسفند ماه ۱۳۷۳) فرمان دیگری توسط بیل کلینتون (رئیس جمهوری آمریکا) صادر گردید که به موجب آن انعقاد یا تضمین هر قرارداد و یا سرمایه‌گذاری توسعه و مدیریت به منظور توسعه صنعت نفت توسط اتباع آمریکائی ممنوع شد.

۳- در روز هشتم ماه مه ۱۹۹۵ (۷۴/۲/۱۹) بموجب فرمان دیگری دایره تحریم علیه ایران وسیعتر شد.

رئوس تحریم اقتصادی مورخ ۷۴/۲/۱۹ (۸ در ۱۹۹۵) به شرح زیر است:

۱) ممنوعیت واردات مستقیم و غیرمستقیم کالا و خدمات از ایران و همچنین تدارک منابع مالی برای این قبیل واردات.

۲) ممنوعیت صادرات کالا و خدمات اعم از مستقیم و غیر مستقیم، منجمله دانش فنی و اطلاعات، از آمریکا به ایران

۳) ممنوعیت تسهیلات و کمک‌هایی که می‌تواند در رونق اقتصادی ایران مؤثر باشد.

۴) ممنوعیت سرمایه‌گذاری جدید

توسط اشخاص آمریکائی در ایران (۵) ممنوعیت هر نوع معامله در داخل آمریکا بمنظور فرار از مقررات فرمان و بی اثر کردن آن

۶) ممنوعیت دادن تضمین به شرکت‌های فرعی آمریکائی در کشور ثالث توسط شرکت مادر در صورتیکه شرکت فرعی از مفاد فرمان تخطی کند.

۴- قانون داماتو - در ماه دسامبر ۱۹۹۵ مجلس سنای آمریکا قانونی وضع کرد که به موجب آن هرکس که در ایران و یا لیبی در صنایع نفتی سرمایه‌گذاری کند، مشمول تحریم و سبمی خواهد شد.

مجلس نمایندگان در ۲۱ مارس ۱۹۹۶ (اول فروردین ۱۳۷۵) با نظر کمیته روابط خارجی مفهوم جملات مصوبه مجلس سنای آمریکا را وسیعتر کرد، و طبق آن شدت تحریم را علیه کمپانی‌هایی که در صنعت نفت ایران و لیبی سرمایه‌گذاری کنند بیشتر کرد بعداً با اعتراض تجار و صاحبان صنایع آمریکا که معتقد بودند این شدت تحریم به اقتصاد آمریکا لطمه می‌زند، کمیته (Ways And Means) دایره تحریم را تقلیل داد و لایحه تشدید تحریم اقتصادی تعدیل شد که روز

سه شنبه ۲/۵/۷۵ (۲۳/۷/۹۶) به تصویب نهائی کنگره رسید و در ۴ اوت ۱۹۶۶ (۱۴/۵/۷۵) با امضای رئیس جمهور آمریکا بصورت قانون درآمد.

رئوس این قانون که باعث اعتراض شرکای آمریکا در اروپا و آسیا شد، به شرح زیر است:

شرکت‌هایی که در ایران و لیبی سرمایه‌گذاری می‌کنند، در صورتی که این سرمایه‌گذاری موجب توسعه و افزایش تواناییهای نفتی ایران شود، شامل ۶ مورد تحریم به شرح زیر خواهند بود:

الف - عدم دسترسی به وام و تضمینها یا بیمه برای صادرات

ب - عدم اعطای مجوز صادرات برای صدور کالا و تکنولوژی

ج - عدم اعطای وام بیش از مبلغ ده میلیون دلار توسط هر یک از مؤسسات مالی ایالات متحده آمریکا

د - منع مؤسسات مالی از نگهداری دارائیه و یا معامله با کمپانی‌های مشمول تحریم.

ه - ممنوعیت واردات به ایالات متحده آمریکا

و - ممنوعیت تدارک کالا توسط دولت برای کمپانی‌های مشمول تحریم

فهرست مقالات در سمینار بین المللی تحریم اقتصادی و نظارت بر صادرات

- اختیارات قانونی برون مرزی و حدود تحریمهای اقتصادی

- مواردی در دفاع از اعمال اجرایی کنترل صادرات

- اعمال کنترل بر صادرات و تحریم‌های اقتصادی در قبرس

- کنترل صادرات، واردات، و استفاده، از سیستم‌های رمزکننده

- کنترل‌های صادراتی چند جانبه بعد از کاکام

- ممنوعیت‌های تجاری از طرف سازمان اوفاک: مروری بر تحریم‌های اقتصادی بر علیه ایران و لیبی

- کنترل دولت آمریکا بر صادرات نرم افزاری و تکنولوژی خسارات و مزیت تحریمهای اقتصادی

دانشگاه، قبرس (یک مقام عالی‌رتبه وزارت گمرک)، انگلستان (یک شخصیت اقتصادی)، و ایرلند شمالی (استاد دانشگاه) بودند.

عنوان سخنرانی‌ها از این قرار بود:

- چهارچوب حقوقی تحریم‌های اقتصادی

- نتایج حقوقی تحریم‌های اقتصادی سازمان ملل بر دولت‌ها و اشخاص

- اتحادیه اروپا و کنترل صادرات: چالش‌های ویژه در برابر اروپا

- صادرات، صادرات دوباره، صادرات مجدد دوباره، یک کنترل پایان‌ناپذیر

- پرداخت غرامت برای کنترل صادرات، نمونه اروپا

در سمینار تحریم اقتصادی و نظارت بر صادرات پس از نطق افتتاحیه توسط رئیس کانون وکلای قبرس و افتتاح رسمی جلسه توسط وزیران بازرگانی، صنایع، و توریزم قبرس، ۱۴ سخنرانی در موارد مرتبط با تحریم اقتصادی ایراد شد.

هفت مقاله از طرف سخنرانان آمریکایی ارائه شد: یک استاد دانشگاه و چهار شخصیت برجسته اقتصادی (دوتن از سخنرانان دو مقاله ارائه کردند).

دوتن از سخنرانان سوئیسی بودند: یک استاد دانشگاه، و یک عضو بلند پایه «سازمان تجارت جهانی»

سایر سخنرانان از کشورهای بلژیک (یک شخصیت برجسته اقتصادی)، آلمان (یک استاد دانشگاه)، آلمان (یک استاد

- تحریم های بین المللی: سیاستها، سیاست گذاری ها و جوانب انسانی
اولین سخنران جلسه آقای پروفیسور
مایکل مالوی استاد دانشکده حقوق مک
جرج - دانشگاه پاسیفیک ساکرامنتو (ایالت
کالیفرنیا) بود که به علت تجربیات
طولانی در وزارت خزانه داری و هیأت
نظارت بر ارز و ضمانتنامه ها و بانکها و

حقوق بین الملل، یکی از اشخاص
صاحب نظر در مسأله تحریم اقتصادی
است.
ایشان ضمناً بین سالهای ۸۹/۱۹۸۶
عضو شورای اجرایی انجمن آمریکائی
حقوق بین الملل و مدیر مسئول نشریه
«تشریفات حقوقی انجمن آمریکائی حقوق
بین الملل» بوده است. خلاصه ای از این

سخنرانی، در بخش انگلیسی همین
شماره اقتصاد انرژی آمده است.
در زیر عنوان سخنرانی ها با نام
سخنران و نام دانشگاه، یا سازمان و
مؤسسه علمی و اقتصادی مربوط، به زبان
انگلیسی، برای استفاده افرادی که مایل به
تماس یا مکاتبه باشند، آمده است:

1- LEGAL FRAMEWORK OF ECONOMIC SANCTIONS:

- Professor, Michael Malloy, Fordham University School of Law, New York, U.S.A

2- LEGAL IMPLICATIONS OF UNITED NATIONS ECONOMIC SANCTIONS FOR STATES AND INDIVIDUALS:

- Professor, Vera Gowlland-Debbas, The Graduate Institute of International Studies, Geneva, Switzerland.

3- THE EUROPEAN UNION & EXPORT CONTROLS: THE SPECIAL CHALLENGES FACING THE EU:

- Patricia Sherman, Esq., Wilmer Cutler & Pickering, Brussels, Belgium

4- EXPORT, RE-EXPORT, RE-REEXPORT, A NEVER ENDING CONTROL:

- G.Roderick Gillette, Esq., Vice President/General Counsel, MK Technology Trading Inc., Wash., D.C., U.S.A.

5- COMPENSATION FOR EXPORT CONTROL: EU EXAMPLE:

- Professor, Dr. Karl Meessen., Augsburg University, Augsburg, Germany

6- EXTRATERRITORIAL JURISDICTION AND THE LIMITS IN ECONOMIC SANCTIONS:

- Terence Murphy, O.B.E., Murphy & Weber, Wash., D.C., U.S.A.

7- DEFENSES TO EXPORT CONTROL ENFORCEMENT ACTIONS:

- Bruce Zagaris, Esq., Cameron & Hornbostel, Wash., D.C., U.S.A.

8- ENFORCEMENT OF EXPORT CONTROL AND ECONOMIC SANCTIONS IN CYPRUS:

- Costas M.Hadjjiyiannis, Esq., Director, Department of Customs & Excise, Nicosia, Cyprus.

9- CONTROLS ON ENCRYPTION EXPORTS, IMPORTS, AND USE:

- Terence Murphy, O.B.E., Murphy & Weber, Wash., D.C., U.S.A.

10- U.S. CONTROLS ON EXPORTS OF SOFTWARE AND TECHNOLOGY:

- G.Roderick Gillette, Esq., Vice President/General Counsel, MK Technology Trading, Inc., Wash, D.C., U.S.A.

11- TRADE- EMBARGOES- ADMINISTERED- BY- OFAC:- IRAN- AND- LIBYA- SANCTIONS REVIEWED:

- Hugh J.Turner, Esq., English McCaughan & O'Bryan, Fort Lauderdale, U.S.A.

12- COSTS AND BENEFITS OF ECONOMIC SANCTIONS:

- Marteen Smeets, Esq., World Trade Organization, Geneva, Switzerland

13 - P O S T - C O C O M MULTILATERAL EXPORT CONTROLS:

- John Thurlow, Esq., Deltac, Chertsey, U.K.

14- INTERNATIONAL SANCTIONS: POLITICS, POLICY AND HUMANITARIAN ASPECTS:

- Dr. Terence Duffy, University of Ulster, Northern Ireland

۸۰۳۷۷۴۳

برای اطلاعات بیشتر در این زمینه
کامل سخنرانی ها با این تلفن تماس
گیرند: